

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

VII vanamuusikafestival

Ceciliana

Academia aeterna

„Revolutsioonilises Pariisis“

Lembit Orgse HAAMERKLAVER

EMTA haamerklaveri üliõpilased

Jordi López Jové

Olga Kreiter

Kavas

Adam, Montgeroult, Dussek, Hérold

17.03.2022 – 19.00

EMTA kammersaal

Uurimus saab alati alguse huvist millegi vastu, olgu see siis mõni nähtus, sündmus või protsess. Sealt edasi on vaja enda mõtlemise praktika teha arusaadavaks nii, et see võiks muuta ka teiste kogemust. Võib väita, loovuurimuse kõige olulisem osa ongi loovtegevus ise. Mitte see, kuidas me seda mõtestame, kuidas sellest kirjutame, kuidas analüüsime, millisesse konteksti asetame, vaid see, kuidas me seda praktiseerime. Loomulikult tuleb eristada seda, et igasugune loominguline tegevus ei liigitu veel teadusuurimuseks. Aga kui on olemas kriteeriumid – soov uurimuseks, teadlikkus, avatus kriitikaks, küsimused, millele vastuseid leides on võimalik teadmisi ning arusaamu laiendada –, viib see diskursuseni, läbi mille sünnib uurimusele sisu, meetod ning olulisus.

2020. aasta kevadel alustanud „Academia aeterna“ (igavene/kestev akadeemia) on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõudude loomingulisele ja loovuurimuslikule tegevusele pühendatud kontserdisari.

Louis Adam (1758–1848)

Sonaat nr 3 F-duur *op.* 8 (1800)

II *Andante avec Variation*

Jordi López Jové

Hélène de Montgeroult (1764–1836)

Fantaasia g-moll

Adagio non troppo. Moderato, Andante. Moto agitato

Louis Adam

Pastoraal C-duur (1804)

Lembit Orgse

Jan Ladislav Dussek (1760–1812)

Sonaat nr 24 fis-moll *op.* 61 *Élégie harmonique* (1807)

I *Lento patetico. Tempo agitato*

Hélène de Montgeroult

Etüüd nr 26 G-duur *Andante. Con moto sempre dolce e legato*

Olga Kreiter

Sonaat nr 3 a-moll op. 2 (1800)

Agitato

Adagio

Vivace con Espressione

Ferdinand Hérold (1791–1833)

Rondeau Turc C-duur (ca 1825)

Andante. Rondo Moderato

Lembit Orgse

Enamik tänasel kontserdil kõlavatest klaveriteostest on loodud heliloojate-pianistide poolt, kes olid Pariisi konservatooriumi sünni juures (1795) ja panid seal aluse professionaalse klaverimängu kõrgharidusele. Nende looming ja pedagoogitegevus kajastab revolutsioonilisi muutusi selle perioodi klaveriõpetuses, klaveriehituses ning klaverimuusika esteetikas. Teosed pärinevad ajavahemikust 1800–1825 ja kõlavad haamerklaveril (*fortepiano*), mis on Viini klaverimeistri Anton Walteri 1805. aastast pärineva pillimudeli koopia. EMTAle kuuluv pill on ehitatud 2016. aastal Paul McNulty ajalooliste klaverite töökojas Tšehhi Vabariigis. Walteri pillitüüp on universaalselt sobiv 18. saj II poole ja 19. sajandi alguse klaverimuusika esitamiseks. Kontsert on osa loomingulisest projektist „Beethoveniajastu metamorfoosid. Klaveri lugu II”.

Klaverivirtuoos ja helilooja **Jean-Louis (Johann Ludwig) Adam** (1758–1848) tegutses vastasutatud Pariisi konservatooriumi klaveriprofessorina aastatel 1797–1842. Tema õpilaste hulgas olid tuntud virtuoosid Friedrich Kalkbrenner, Ferdinand Hérold ja Henry Lemoine. Ta andis välja kolm klaverikooli, kus on kirjeldatud kaasaegset uuenduslikku Pariisi klaverimetoodikat. Kontserdil kõlav Pastoraal on pärit klaverikoolist *Méthode de Piano du Conservatoire* (1804). Veel on ta kirjutanud tosinajao klaverisonaate ja mitmeid variatsioonitsükleid. Tema poeg Adolphe Charles Adam on tuntud balleti „Giselle” jt lavateoste autor.

Aadliseisusesse kuulunud naishelilooja ja pianist **Hélène de Montgeroult** (1764–1836) õppis ka Jan Ladislav Dusseki juures ja pääses revolutsiooniterrori ajal imekombel hukkamisest, kuna oli esitanud Rahvuslikule Julgeolekukomiteele klaveriimprovisatsioon „Marseljeesi” teemal. Oma väljapaistvate helitööde ja esinemistega teenis ta välja kutse asuda Pariisi Konservatooriumi klaveriprofessori ametikohale 1795. aastal. Pärast mõne aasta pikkust tööperioodi tegutses ta kogu ülejäänud elu vabakutselise pianisti, helilooja ja pedagoogina. Ta on loonud üheksa

klaverisonaati, kolm fantaasiat ja kirjastanud klaverikooli (1820), milles sisaldub ka 114 etüüdi.

Jan Ladislav (Johann Ladislaus) Dussek (1769–1812) on äärmiselt keerulise ja kirju elukäiguga muusik. Peale kujunemis- ja õpinguaastaid (sh ka Praha Ülikoolis) leiame teda tegutsemas Madalmaades, Hamburgis (kus kohtub ka C. P. E. Bachiga), St Petersburgis (esinemised Katariina II õukonnale), Leedu Suurvürstiriigis, seejärel jälle saksa linnades (Mainz, Kassel, Berliin, Dresden jt) ning Pariisis, kus kohtus ka Marie Antoinette'i ning Napoleoniga. Revolutsiooni puhkemisel 1789 läks Dussek pakku Inglismaale ja kümne aasta möödudes naasis taas mandrile ning külastas põgusalt ka kodumaad, sh Prahat. 1804–1806 oli ta kapellmeister Preisi printsi Ludwig Ferdinandi teenistuses. Läbielamised, mida põhjustas printsi hukkumine Saalfeldi lahingus (Napoleoni vägede vastu), kajastuvad klaverisonaadis *op.* 61. Alates 1807. aastast kuni elu lõpuni on Dussek Pariisis kauaaegse ja mõjuka prantsuse välisministri Talleyrandi teenistuses.

Ferdinand Héroid (1791–1833) oli eelkõige tuntud kui viljakas lavateoste – ooperite ja ballettide autor. Tema loodud instrumentaalmuusika hulka kuulub tänapäeval kontserdil kõlav Rondo.

Lembit Orgse

OOTAME KUULAMA

VII vanamuusikafestival Ceciliaana

17.–19.03

R 18.03 kell 19.00 / EMTA kammersaal / tasuta pilet Fientast
„Hispaania 16. ja 17. sajandi klavpillimuusika“

Darío Cervera Jordá (klavessiin, positiivorel) loengkontsert

L 19.03 kell 14.00 / EMTA orelisaal / tasuta pilet Fientast

Laupäevad barokkoreliga

„337 aastat Johann Sebastian Bachi sünnist“

Andres Uibo ja Toomas Trassi oreliüliõpilased

Brigitta-Selestine Petropavlova, Olena Khaladzhi, Marten Meibaum,

Olga Opryshko, Hei Ching Lam, Leonardo Tommasini, Aivar Sõerd

Kavas Johann Sebastian Bach

Pool tundi enne kontserdi algust, kell 13.30

tutvustab professor Andres Uibo EMTA barokkorelit

L 19.03 kell 19.00 / EMTA kammersaal / tasuta pilet Fientast

„Oper Londonis ja Pariisis“

EMTA barokkorkester

Solistid Kristiina Under (sopran), Mariliis Tiiter (sopran),

Johanna Maria Ernesaks (metsosopran), Jānis Sustrups (bass)

Kavas Händel, Vivaldi, Lully

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia